

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/777
Toplantı Tarihi/Sayısı : 4.7.2024/43
Karar Numarası : 2024/601
Başvuran : A. A.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2- Dumlu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın tek kişilik odada tutulduğu iddiası ile ailesine yakın illerde bulunan ceza infaz kurumlarından birine nakil talebine ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Cezasını infaz ettiği süre boyunca suç grubuna uygun olarak çok kişilik koşullarda tutulduğunu ancak 17/10/2023 tarihinde nakledildiği Dumlu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda herhangi bir gerekçe gösterilmeden tek kişilik odada tutulmaya başladığını, bu sebeple süreli hapis cezası almasına rağmen ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar ile aynı şartlarda cezasını infaz ettiğini,

b. Konuya ilişkin Kurum İdaresine, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne, Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığına başvurduğunu ancak başvurularına kabul edilebilir bir gerekçe sunulmadığını iddia etmektedir.

3. Muhatap Dumlu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 17/10/2023 tarihinde Kuruma nakil geldiği,

b. Yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumu niteliğinde olan Kurumda odaların bir ve üç kişilik inşa edildiği, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanların tek kişilik odalarda barındırıldıkları, bunun dışında kalan diğer mahpusların ise Kurumun fiziki imkanları ölçüsünde, suç profilleri, tehlikelilik durumları ve nakil gerekçeleri göz önüne alınarak İdare ve Gözlem Kurulunca yapılan değerlendirme neticesinde tek kişilik veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları,

c. Başvuranın; almış olduğu ceza miktarı, suç türü gibi etmenler göz önünde bulundurularak 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 28'inci maddesinin (b) bendi uyarınca İdare ve Gözlem Kurulu tarafından başvuran ile aynı suç grubundan mahpusların bulunduğu kattaki tekli odada barındırıldığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:

ç. Başvuranın kendi suç grubundaki mahpuslarla birlikte Kurumun fiziki şart ve imkanları dahilinde günlük bir buçuk saatten az olmamak üzere havalandırmaya çıkarıldığı, salı ve perşembe günleri olmak üzere haftada iki gün sosyal etkinliğe ve her hafta cuma günü spor etkinliğine çıkarıldığı,

d. Başvuranın iki kez nakil talebinde bulunduğu ancak taleplerinin kapasitenin dolu olması nedeniyle uygun görülmediği, mahpusların kendi istekleri ile nakil işlemlerine ilişkin değerlendirmenin Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

4. Muhatap Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

a. 5/6/2015 tarihli ve 167 No.lu Genelge'nin 17'nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan; "*Kurumların elverişsiz ve yetersiz kalması, kapsama gücünün aşılması, kullanılamaz hâle gelmesi, asayiş, güvenlik, doğal afet, yangın ve büyük onarım gibi zorunlu nedenlerle başka kurumlara nakledilmeleri gerekli görülen hükümlü ve tutuklular, yargı çevresi dışında Bakanlıkça belirlenen ve konumlarına uygun olan diğer kurumlara nakledilebilecektir.*" hükmü uyarınca zorunlu nedenlerle nakil yetkisinin Adalet Bakanlığına tanındığı, bu kapsamda Genel Müdürlüğün 9/10/2023 tarihli yazısıyla başvuranın Beşikdüzü T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan hâlihazırda tutulduğu Dumlu 1 No.lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna naklinin uygun görüldüğü,

b. Başvuranın barındırıldığı Kurumun bir ve üç kişilik odalardan oluştuğu, mahpusların oda yerleştirme işlemlerinin 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 5'inci bölümünde yer alan "*Hükümlülerin Gözlem ve Sınıflandırılması*" başlığı altındaki maddeler ile 29/12/2020 tarihli ve 31349 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik hükümleri çerçevesinde suç grupları ve türleri, risk durumları, yaş, cinsiyet, hüküm alıp almadığı, kurum güvenliği gibi kriterlere göre İdare ve Gözlem Kurulu tarafından değerlendirildiği, verilen karara karşı yargı yolunun açık olduğu,

c. Başvuranın oda yerleştirme işleminin anılan mevzuat hükümleri uyarınca İdare ve Gözlem Kurulu kararı doğrultusunda gerçekleştirildiği, halihazırda kendisiyle aynı suç grubundan mahpusların bulunduğu katta tekli odada barındırıldığı, kendisiyle aynı suç grubundaki mahpuslarla birlikte Kurumun fiziki şartları ve imkanları dahilinde günlük bir buçuk saatten az olmamak üzere iki saate kadar havalandırma bahçesine çıkarıldığı, haftada iki kez sosyal faaliyetlerden, haftada bir kez spor faaliyetlerinden faydalandırıldığı,

ç. Mahpusların kendi istekleri ile buldukları ceza infaz kurumundan başka bir ceza infaz kurumuna nakil işlemine ilişkin olarak 5275 sayılı Kanun'un "*Kendi istekleri ile nakil*" başlıklı 54'üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; "*İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması*" ifadesine yer verildiği, nakil talepleri incelenirken kurumun kapasitesi, güvenliği ve hangi suç türüne ait odaların bulunduğu, talepte bulunanın hasım olarak bildirdiği bir kişinin talep ettiği kurumda bulunup bulunmadığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğundan her talebin uygun değerlendirilemediği,

d. Ceza infaz kurumlarında bulunan mahpusların; hastalık, disiplin, güvenlik, özellikle toplu nakiller ve tutukluların mahkeme nedeniyle yapılan nakilleri sonucu, ceza infaz kurumu mevcudunun gınaşırı değiştiği, mahpusların nakil taleplerine ilişkin yapılan işlemlerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiç kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulandığı,

e. Başvuranın son nakil talebinin Genel Müdürlüğün 31/1/2024 tarihli yazısı ile uygun görülmediği, her ay isteğe bağlı nakillerin açıldığı tüm Cumhuriyet Başsavcılıklarına bildirildiği, başvuranın sonraki nakil dönemlerinde konumuna uygun en az üç yeri belirtir dilekçesi ile nakil talebinde bulunması halinde talebinin mevzuat çerçevesinde değerlendirileceği belirtilmiştir.

5. Başvuran tarafından Kurumumuza yasal süre içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*" başlıklı 17'nci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. (...)"

7. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun "*Kurumun görevleri*" başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde: "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun görevleri arasında sayılmıştır.

8. 6701 sayılı Kanun'un "*Başvurular*" başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamında Kuruma bizzat başvuru yapabileceği belirtilmiştir.

9. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Ön incelemenin yapılması*" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur. ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir:

"(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

11. Mezkûr Yönetmelik'in "*Gerekçeli kabul edilmezlik kararı*" başlıklı 67'nci maddesi şöyledir:

"(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinde kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

12. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

13. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

14. Başvuran; tek kişilik odada tutulduğunu ve bu sebeple ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar ile aynı koşullarda cezasını infaz ettiğini iddia etmekte olup ailesine yakın illerde bulunan ceza infaz kurumlarından birine nakil talep etmektedir.

15. Başvuranın tek kişilik odada tutulduğu ve bu sebeple ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanlar ile aynı koşullarda cezasını infaz ettiği iddiasına ilişkin olarak muhatap tarafından ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükümlü olanlar dışında kalan mahpusların İdare ve Gözlem Kurulunca yapılan değerlendirme neticesinde tek kişilik veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları ve başvuranın Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 28'inci maddesinin (b) bendi uyarınca tekli odada tutulduğu belirtilmiştir.

16. 5275 sayılı Kanun'un "*Yüksek güvenliqli kapalı ceza infaz kurumları*" başlıklı 9'uncu maddesine göre; "*(1) Yüksek güvenliqli kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik, mekanik, elektronik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir. Bu kurumlarda bireysel veya grup hâlinde iyileştirme yöntemleri uygulanır. (2) Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkûm olanlar ile süresine bakılmaksızın, (...) Türk Ceza Kanununda yer alan; (...) d) Devletin güvenliğine karşı suçlardan (madde 302, 303, 304, 307, 308), (...) mahkûm olanların cezaları, bu kurumlarda infaz edilir.*"

17. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*İdare ve gözlem kurulunun görev ve yetkileri*" başlıklı 28'inci maddesine göre; "*(1) İdare ve gözlem kurulu aşağıda sayılan işleri yapmakla görevli ve yetkilidir: (...) b) Hükümlülerin kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odaları belirlemek. (...)*"

18. Muhatap Kurumun cevabi yazısı ve ekleri ilgili mevzuat hükümleri ile birlikte değerlendirildiğinde; başvuranın 5275 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca yüksek güvenliqli ceza infaz kurumunda tutulduğu, mezkûr Yönetmelik'in 28'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereği mahpusların kurumlara kabullerinden sonra kalacakları odalarını belirleme görev ve yetkisinin İdare ve Gözlem Kuruluna ait olduğu tespit edilmiş, ayrıca başvuranın tek kişilik odada barındırılmasının Kurumun havalandırma, spor gibi olanaklarından yararlanmasına engel teşkil etmediği, bu bağlamda mevzuat çerçevesinde gerçekleştirilen oda belirleme işleminde söz konusu yetkinin kötüye kullanıldığına dair herhangi bir emarenin bulunmadığı anlaşılmış olup muhatap tarafından hak ihlalinin gerçeleştirilmediği değerlendirilmiştir.

19. Başvuranın nakil talebine ilişkin olarak; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun 2022/966 sayılı Kararı gereğince nakil talepli başvuruların kötü muamele yasağı kapsamında ele alınabilecek bir durumda olmadığı ve ulusal önleme mekanizması kapsamında incelenemeyeceği sonucuna varıldığından başvuranın Kurumun görev alanına girmeyen nakil talebinin Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 48'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile mezkûr Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

20. Sonuç olarak; ceza infaz kurumundaki tutulma koşulları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, yukarıda açıklanan nedenlerle başvurudaki iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulama bulunmadığı

kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

4/7/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye